

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради

Факультету соціології і права

_____ А. А. Мельниченко

«_____» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

**третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
для здобуття наукового ступеня доктор філософії**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07	Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	074	Публічне управління та адміністрування

Ухвалено Вченою радою факультету/інституту
(протокол від «01» лютого 2016 р. № 6)

Київ
НТУУ «КПІ»
2016

РОЗРОБНИК:

Мельниченко Анатолій Анатолійович,
кандидат філософських наук, доцент,
декан факультету соціології і права

Метою програми вступного іспиту при вступі на навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 074 «**Публічне управління та адміністрування**» (надалі – Вступний іспит) є викладення основних вимог щодо проведення Вступного іспиту в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут», надання вступникам вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, що виноситься на Вступний іспит, критеріїв його оцінювання та процедури проведення.

Метою Вступного іспиту є з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними освітньо-професійної програми підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 074 «**Публічне управління та адміністрування**».

Завданнями Вступного іспиту є: оцінювання теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до здійснення наукових досліджень в сфері права; визначення здатності застосовувати набуті знання в науковій та практичній діяльності.

Вступний іспит включає в себе розділи з наступних дисциплін:

- 1) **«Загальна теорія організації»;**
- 2) **«Теорія та історія соціального управління»;**
- 3) **«Основи державного управління»;**
- 4) **«Політологія».**

Вступний іспит проводиться **в письмовій формі** за **екзаменаційними білетами**.

Кожний **екзаменаційний білет** містить **4 теоретичні питання**: **по 1 питанню** з кожної дисципліни, що включається до складу Вступного іспиту.

Загальна тривалість часу, відведеного вступникам для написання відповідей на всі питання **екзаменаційного білета**, складає **1 годину 40 хвилин**.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

1. Загальна характеристика організацій. Організація як процес, як стан, як система. Організація як вид соціальної системи.
2. Види та рівні організацій.
3. Типи організацій за взаємодією із зовнішнім середовищем: механістичні і органічні. Типи організацій за взаємодією з людиною: корпоративні та індивідуалістичні.
4. Історичний, системний, ситуаційний, структурний, математичний та поведінковий підходи до дослідження організацій.
5. Основоположні ідеї організаційних теорій.
6. Загальна характеристика етапів розвитку теорії організацій.
7. Сучасні підходи до організаційного проектування.
8. Зародження і розвиток організаційних ідей в XIX і XX століттях.
9. Основні ідеї і положення тектології А. Богданова
10. Сучасні напрямки розвитку організаційних теорій.
11. Самоорганізація та самоуправління.
12. Формальні і неформальні структури.
13. Централізовані та децентралізовані структури.
14. Типи організаційних структур: ієрархічні (лінійний, функціональний, дивізіональний типи) та органічні (матричний, проектний, бригадний типи).
15. Дефекти ієрархічних структур управління.
16. Сутність дезорганізації та види дезорганізаторів.
17. Життєвий цикл організацій. Стадії розвитку організацій.
18. Внутрішнє і зовнішнє середовище організації, їх взаємодія та взаємовплив.
19. PEST-аналіз як інструмент, призначений для виявлення політичних, економічних, соціальних і технологічних аспектів зовнішнього середовища.
20. Загальна характеристика законів функціонування та розвитку організації (Основні та другорядні закони. Закон синергії, закон інформованості-впорядкованості, закон самозбереження, закон єдності аналізу (синтезу), закон розвитку, закони композиції і пропорційності, специфічні закони соціальної організації).
21. Організаційні принципи. Принципи статичної та динамічної організації, принципи раціоналізації. Принцип Пітера, закони Паретто, Паркінсона.
22. Системний підхід до аналізу організацій. Евристичні методи системного аналізу: "Дерево цілей", "Дерево проблем", діаграма "Проблема – причини", діаграма "Проблема - шляхи вирішення", морфологічний аналіз та інші.
23. Матриця SWOT-аналізу для визначення можливостей та загроз, сильних та слабких сторін організації.

24. Оцінка ефективності організаційних систем

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

1. Характеристика ранніх теорій управління.
2. Управлінські ідеї в роботах мислителів Античності та Середньовіччя.
3. Соціально-політичні концепції управління в епоху Відродження та Нового часу.
4. Соціально-економічні умови виокремлення управління як специфічного виду діяльності в США та Європі наприкінці XIX століття.
5. Концепція «наукового управління» Ф. Тейлора.
6. Формування «класичної школи управління» в США і Європі кін. XIX і поч. XX ст.
7. Адміністративна школа управління.
8. Принципи адміністративного управління А. Файоля.
9. Теорія бюрократії М. Вебера.
10. Школа «людських відносин» Е. Мейо.
11. Хотторнські експерименти.
12. Мотиваційні теорії (А. Маслоу, Д. Мак-Грегор) - 40-60 рр. XX ст.
13. Переваги нормативно-процесуальної моделі управління В. Врума та інтеграційної концепції управління П. Лоуренса і Дж. Лорша.
14. Зміст концепцій адміністративної людини П. Саймона та організаційної людини В. Уайта.
15. Головні положення синтетичної теорії управління М. Крозьє та теорії корпоративного управління Ч. Мілза і В. Уорнера
16. Новітні управлінські концепції.
17. Структурно-функціональний аналіз процесу управління.
18. Системний підхід в управлінні.
19. Ситуаційний підхід до управління.
20. Сучасні тенденції в методології управління.
21. Програмно-цільовий і комплексний підхід в управлінні.
22. Сучасні підходи до управління в сучасній Україні.
23. Поняття управління. Управління як специфічний соціальний феномен.
24. Мета і завдання управління.
25. Характеристика функцій управління.
26. Співвідношення управління та влади.
27. Управлінська діяльність, її сутність.
28. Соціологія управління як галузь соціологічного знання. предмет, об'єкт дослідження в соціології управління.
29. Поняття лідерства, керівництва, підпорядкування.
30. Співвідношення понять «управління», «менеджмент», «соціальне

управління», «керівництво».

31. Соціальний аспект управління.

32. Специфіка соціального управління в суспільстві, яке є самокерованою соціальною системою.

33. Сутність законів і принципів управління.

34. Назвіть властивості статистичних і динамічних законів соціального управління, законів функціонування та законів розвитку систем соціального управління.

35. Поняття і сутність механізму управління, його структура. економічна, організаційна, соціально-культурна компоненти в механізмі управління.

36. Загальні критерії оцінки ефективності соціального управління.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

1. Поняття державного управління.

2. Співвідношення понять “політична влада”, “державна влада”, державне управління”.

3. Конституційні засади здійснення державної влади в Україні.

4. Елементи державного управління: суб’єкти, об’єкти, взаємозв’язки.

5. Співвідношення державного управління та місцевого самоврядування.

6. Системні елементи організаційної структури державного управління.

7. Основи побудови організаційної структури державного управління. Фактори, що визначають побудову організаційної структури державного управління.

8. Типи організаційних структур державного управління.

9. Керівна ланка, структурні підрозділи та типові структури органів державної виконавчої влади, поняття посади у структурі державного органу.

10. Розмежування функцій і повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

11. Особливості взаємодії центральних, регіональних і місцевих органів державної влади і самоврядування.

12. Конституційні засади формування та функціонування структур державної влади в Україні.

13. Відображення розподілу державної влади у Конституції України.

14. Роль і місце Інститута Президента у вітчизняній системі державного управління.

15. Сучасний статус і функції глави держави в Україні.

16. Структура та функції державних органів при Президентові України. Верховна Рада України та державне управління.

17. Правові засади виконавчої влади в Україні.

18. Функції Верховної Ради України у сфері державного управління.

19. Повноваження Верховної Ради щодо формування структур виконавчої влади.
20. Загальна характеристика системи органів виконавчої влади України.
21. Динамізм структури органів виконавчої влади.
22. Управлінські зв'язки та управлінські відносини в системі органів виконавчої влади.
23. Взаємодія органів виконавчої влади з Президентом України, Верховною Радою України та органами місцевого самоврядування.
24. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади, його структура і компетенція.
25. Повноваження керівника Уряду – Прем'єр-Міністра України.
26. Центральні органи виконавчої влади: права, компетенція, функції.
27. Урядові органи державного управління.
28. Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції.
29. Централізація та децентралізація у структурній організації державною управління.
30. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) органів центральної виконавчої влади.
31. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління.
32. Правовий статус, структура та компетенція, основні завдання, принципи діяльності місцевих державних адміністрацій.
33. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних і горизонтальних зв'язків: відносини з Президентом України, з Кабінетом Міністрів України, з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.
34. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні.
35. Територіальна громада як суб'єкт і основний носій функцій у системі місцевого самоврядування.
36. Система місцевого самоврядування в Україні.
37. Представницькі органи місцевого самоврядування.
38. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління

РОЗДІЛ 4. ПОЛІТОЛОГІЯ

1. Нація та народ як суб'єкти політики.
2. Взаємодія політики та економіки в контексті діалектики базису та надбудови.
3. Особливості взаємодії політики, права та моралі: глобальний та вітчизняний контексти.

4. Публічна політика: поняття, основний зміст політики “policy” та політики “politics”.
5. Політичний інститут: визначення, види, функції.
6. Політична система: визначення, зміст, типологія.
7. Провідні наукові підходи до осмислення сутності політичних систем сучасності.
8. Характеристика політичної системи США.
9. Характеристика політичної системи Франції.
10. Характеристика політичної системи України.
11. Характеристика політичної системи Німеччини.
12. Характеристика політичної системи Великобританії.
13. Характеристика політичної системи Російської Федерації.
14. Особливості формування та функціонування бюрократичного апарату за умов української реальності.
15. Політичний процес: визначення, структура, параметри та види.
16. Суспільно-політичні організації та рухи: визначення, причини виникнення, види та форми.
17. Суспільно-політичні організації та рухи в Україні: соціальна база, політико-правовий стан, ідейна орієнтація, політична ефективність.
18. ЗМІ як політичний інститут: визначення, структура, функції.
19. Природа та сутність глобалізації (основні концепції).
20. Наслідки глобалізації у політичній сфері (проблеми суверенітету національної держави та демократії).
21. Політична влада: природа панування і підкорення, визначення, основні концепції.
22. Легітимність політичної влади. Типи легітимності влади за М. Вебером.
23. Політичний режим: визначення, типологія. Проблема трансформації політичних режимів.
24. Особливості трансформації посткомуністичних суспільств.
25. Громадянське суспільство: поняття, місце у формуванні та функціонуванні політичної системи.
26. Соціальна стратифікація та її вплив на політику.
27. Політичні партії як політичні інститути. Типологізація партійних систем.
28. Проблеми партійного будівництва у політичному полі України.
29. Еліти в політиці : поняття та еволюція теорії
30. Політична еліта в структурі радянської влади. Партократична теорія еліти.
31. Шляхи формування та особливості функціонування політичних еліт у сучасному українському державотворенні.
32. Політична участь: суть, визначення, основні форми.
33. Вибори як головний засіб участі громадян у політиці.

34. Моделі проведення виборів, виборча інженерія.
35. Сучасні політичні технології: суть і особливості їхньої реалізації.
36. Політичний конфлікт: визначення, природа, форми прояву, типологізація.
37. Політичні конфлікти в сучасній Україні: причини виникнення та стратегії врегулювання.
38. Політичний менеджмент: визначення, основні види, функції. Особливості організації та здійснення за умов української реальності.
39. Політичний маркетинг: визначення, основні ознаки, види, функції.
40. Політичне рішення: суть і специфіка. Моделі прийняття політичного рішення.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Під час Вступного іспиту **вступникам забороняється користуватися будь-якою допоміжною літературою (підручники, посібники, науково-практичні коментарі, тексти нормативно-правових актів (кодексів, законів та ін.) як в паперовому, так і в електронному вигляді) та будь-якими іншими джерелами інформації (мережею Інтернет тощо), а також технічними засобами.**

Критерії оцінювання відповідей вступника:

Критерії оцінювання за шкалою ECTS (100 балів) відповіді вступника враховують повноту та правильність відповіді, а також здатність вступника узагальнювати отримані знання; застосовувати загальні та специфічні наукові методи, принципи та закони на конкретних прикладах; аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя; чітко, послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь.

За відповідь на питання **з кожного розділу** вступник може отримати максимум **по 25 балів за кожне питання.** Питання оцінюються за такими критеріями:

22-25 балів виставляється, якщо відповідь на питання повна, чітка, лаконічна, по суті поставленого питання. Вступник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу в заданому обсязі, високий рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання професійної термінології. Вступник детально роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням у необхідних випадках класифікацій та прикладів, вміє послідовно аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал, вірно та обґрунтовано приймає рішення в різних ситуаціях.

18-21 бали виставляється, якщо відповідь на питання досить повна, чітка,

послідовна, по суті поставленого питання. Вступник демонструє повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання професійної термінології. Вступник роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням класифікацій та прикладів у необхідних випадках, вміє обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає несуттєві неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або щодо об'єму необхідного навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в окремих випадках), допускає виправлення та/або закреслення.

14-17 балів виставляється, якщо відповідь на питання в цілому чітка, послідовна, по суті поставленого питання, вступник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміє в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або недостатній об'єм навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в необхідних випадках), допускає виправлення та/або закреслення.

9-13 балів виставляється, якщо відповідь на питання неповна, не достатньо чітка. Вступник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності в формулюванні термінів та понять, використовує наявні знання переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях без пояснення сутності понять, містить досить істотні помилки, що свідчить про поверхневе знання навчального матеріалу.

1-8 балів виставляється, якщо відповідь на питання неправильна, помилкова або не відповідає змісту питання. Вступник демонструє незнання відповідного навчального матеріалу та нездатність застосовувати знання на практиці.

0 балів виставляється, якщо відповідь на питання відсутня.

При перевірці роботи кожного вступника спочатку перевіряється та оцінюється за наведеною вище шкалою відповідь за кожне з трьох питань екзаменаційного білета.

Загальна оцінка за Вступний іспит визначається **за сумою балів за всі чотири питання** екзаменаційного білета за формулою:

$$Оц_{(3a2)} = Оц_{(p1)} + Оц_{(p2)} + Оц_{(p3)} + Оц_{(p4)}, \text{ де:}$$

Оц_(3a2) – загальна оцінка (максимум 100 балів);

Оц_(p1) – оцінка з першого розділу програми (максимум 25 балів);

Оц_(p2) – оцінка з другого розділу програми (максимум 25 балів);

Оц_(p3) – оцінка з третього розділу програми (максимум 25 балів)

Оц_(p4) – оцінка з четвертого розділу програми (максимум 25 балів)

**Таблиця переведення суми набраних балів Оц(Заг)
в оцінки ECTS та традиційні оцінки:**

Сума набраних балів	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
95 – 100	A – відмінно	відмінно
85 – 94	B – дуже добре	добре
75 – 84	C – добре	
65 – 74	D – задовільно	задовільно
60 – 64	E – достатньо	
0 – 59	F – незадовільно	незадовільно

Зразок екзаменаційного білета

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Вступний іспит при вступі на навчання для здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 074 «Публічне управління та адміністрування»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № XX

1. Види та рівні організацій.
2. Господарські правовідносини: поняття, ознаки, види.
3. Сутність поняття «інформаційне суспільство».
- 4.

Затверджено Вченою радою факультету соціології і права протокол № 6
від 01 лютого 2016 р.

Голова
предметної комісії _____
Мельниченко А.А.

В.о. зав. кафедри теорії та практики
управління _____
Чукот С.А.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

До першого розділу:

1. Акимова Т.А. Теория организации. – М., 2003. – 367 с. – Режим доступу: http://library.tuit.uz/skanir_knigi/book/teoriya_or/main.htm
2. Акофф Р.Л. Идеализированное проектирование. Как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации : пер. с англ. Ф. П. Тарасенко / Рассел Л. Акофф, Дж. Магидсон, Герберт Дж. Эддисон. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. – 320 с.
3. Акулов В.Б., Рудаков М.Н. Теория организации: Уч.пособие Петрозаводск: ПетрГУ, 2002. – Режим доступу: <http://www.aup.ru/books/m150/>
4. Баранников А. Ф. Теорія організації: [Підручник для вузів]/ Баранников А. Ф. – М.: ЮНІТІ-ДАНА, 2004.
5. Бовин А.А. Управление инновациями в организациях : учеб. пособ. по спец. "Менеджмент организации" / А.А. Бовин, Л.Е. Чередникова, В.А. Якимович. – М.: Омега-Л, 2008. – 415 с.
6. Жуковська Л. Е. Теорія організацій: навч.посіб. / Жуковська Л. Е., Борисевич Є. Г., Стрельчук Є. М. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011.
7. Кирхлер Э. Психологические теории организации : пер. с нем. / Э. Кирхлер, К. Майер-Пести, Е. Хофманн. – Х.: Гуманитарный центр, 2005. – 312 с.
8. Красношарпа В. В. Менеджмент організацій: конспект лекцій / В. В. Красношарпа, О. П. Кавтиш ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". – Київ : НТУУ "КПІ", 2013. - 229 с.
9. Лапыгин Ю.Н. Теория организации: Уч.пособие/ Ю.Л. Лапыгин. – М.: Инфра-М, 2007. – 311 с. – Режим доступу: <http://www.alleng.ru/d/manag/man180.htm>
10. Менеджмент організацій / За заг. ред. Л.І. Федулової. – К.: Либідь, 2004. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/19991130/menedzhment/menedzhment_organizatsiy_-_fedulova_l_i
11. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. – М.: Дело, 1995. – 702 с.
12. Мильнер Б.З. Теория организации: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 558 с. – Режим доступа: <http://bibliotekar.ru/teoriya-organizacii/index.htm>
13. Михайлов Д.М. Аутсорсинг. Новая система организации бизнеса : Учебн. пособ. / Д.М. Михайлов. – М.: КНОРУС, 2006. – 256 с.
14. Монастирський Г.Л. Теорія організації: навч.посібник – К.: Знання, 2008. – 319 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/teoriya_organizatsiyi_-_monastirskiy_gl

15. Рудьєв В. А. Менеджмент: навч. посібник / В. А. Рудьєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/menedzhment/menedzhment_rulyev_va
16. Смирнов Э.А. Теория организации. – М.: Инфра-М, 2003. – 248 с. (Серия "Вопрос - ответ").
17. Стадник В. Менеджмент: Посібник/ Валентина Стадник, Микола Йохна,. – К.: Академія, 2003. – 463 с. – Режим доступу: <http://library.if.ua/books/36.html>
18. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентноспособностью организации : Учебник / Р. А. Фатхутдинов. – М.: Эксмо, 2005. – 544 с.
19. Шеметов, П. В. Теория организации [Текст] : учеб. пособие для студентов ВУЗов. / П. В. Шеметов, С. В. Петухова. – 3-е изд. стер. – М.: Издательство «Омега-Л», 2008. – 282 с.

До другого розділу:

1. Бабосов Е.М. Социология управления / Е.М. Бабосов. – Минск : Тетра Системс, 2002. – 288 с.
2. Димитрова Л.М. Соціологія управління та організацій : навч. посіб. / Л.М. Димитрова. – К. : Ліра – К, 2005. – 156 с.
3. Кравченко А.И. Социология менеджмента : учеб. пособ. / А.И. Кравченко. – М. : Изд-во МГУ, 1999. – 268 с.
4. Омаров А.М. Социальное управление: некоторые вопросы теории и практики / А.М. Омаров. – М. : Мысль, 1980. – 269 с.
5. Основы современного социального управления: теория и методология: учеб. пособ. / под. ред.. В.Н. Иванова. – М.: Экономика, 2000. – 271 с.
6. Сергейчук А.В. Социология управления : учебник / А.В. Сергейчук. – СПб. : Бизнес пресса. – 2002. – 240 с.
7. Слепенков И.М. Основы теории социального управления / И.М. Слепенков, Ю.П. Аверин. – М. : Высшая школа, 1990. – 302 с.
8. Сурмін Ю.П. Соціологія управління : підруч. / Ю.П. Сурмін, І.П. Бедзюра. – К. : Освіта України, 2012. – 686 с.
9. Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: навч. посібник / М.В. Туленков. – К. : Каравела, 2007. – 303 с.
10. Туленков М.В. Теорія і практика організаційної взаємодії: підручник / М.В. Туленков. К. : ПК ДСЗУ, 2011. – 468 с.
11. Удальцова М.В. Социология управления : учеб. пособ. / М.В. Удальцова. – М. : ИНФРА-М, 1998. – 144 с.
12. Шавкун І.Г. Філософія менеджменту / І.Г. Шавкун. – Запоріжжя :Тандем Арт–студія, 2007. – 288 с.

13. Шилин К.И. Социология управленческого творчества / К.И. Шилин. – М. : Социс, 2003. – 198 с.
14. Шульга М.А. Соціально-політичне управління : навч. посіб. / М.А. Шульга. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 248 с.
15. Щекин Г.В. Теория социального управления / Г.В. Щекин. – К. : МАУП, 1996. – 408 с.

До третього розділу:

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: Курс лекцій / Г.В. Атаманчук. — М.: Юрид. лит., 1997. — 400 с.
2. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко // - К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с.
3. Бакуменко В. Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління : навч. посібн. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній. – К. : Міленіум, 2003. – 256 с.
4. Висоцький О. Ю. Основи державного управління. Частина I / О. Ю. Висоцький, О. Є Висоцька, Ю. П. Шаров. – Дніпропетровськ: НМетАУ. – 2008. – 52 с.
5. Державне управління та державна служба: словник-довідник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2005. – 208 с.
6. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
7. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.
8. Державне управління: основи теорії, історія та практика: Навчальний посібник/ В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній, М.М. Іжа, Г.І. Арабаджи / За заг. ред. Надолішнього П.І., Бакуменка В.Д. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.
9. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – Х. : Фоліо, 1998. – 48 с.
10. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник / В.Я. Малиновський. – К: Атіка, 2003. – 576 с.
11. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582 с.
12. Ярмиш О.Н., Серьогін В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. – Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002 – 532 с

До четвертого розділу:

1. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня: Мировой обзор: Учебное пособие. – М., 2002. – 537с.
2. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. – М., 1993. – 303с.
3. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. – К. : Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2008. – 109 с.
4. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика : [навч. посіб.] / Бебик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О. – К. : Університет „Україна”, 2006. – 208 с.
5. Бенетон Ф. Введение в политическую науку. – М. : Издательство „Весь мир”, 2002. – 368 с.
6. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. – М. : Международные отношения, 2005. – 256 с.
7. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. — К. : Видавничий дім „Києво–Могилянська академія”, 2006. – 101 с.
8. Валерстайн І. Демократія, капіталізм і трансформація // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – №2. – С. 72-85.
9. Василенко С. Д. Історико-політичні аспекти становлення української державності. — Одеса : „Друк”, 2008. – 208 с.
10. Вахудова А. М. Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. — К. : Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. – 379 с.
11. Вебер М. Политика как призвание и как профессия // Избр. произведения. – М., 1990. – С. 644-707.
12. Висоцький О. Ю. Технології легітимації політичної влади: теорія та практика : [моногр.]. – Дніпропетровськ : Пороги, 2010. – 318 с.
13. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики. – Львів : Кальварія, 2004. – 264 с.
14. Даль Р. Предпосылки возникновения и утверждения полиархий // Полис. – 2002. – №6. – С. 34-57.
15. Дьякова Е.Г. Массовая политическая коммуникация в теории установления повестки дня: от эффекта к процессу // Полис. – 2003. – №3. – С. 7-10.
16. Зоткін А. Роль регіональних еліт та столичного істеблішменту у формуванні владної еліти України // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 3. – С. 95-108.
17. Картунов О.В., Маруховський О.О. Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій : моногр. – К. : Університет економіки та права «Крок», 2012. – 344 с.

18. Колодій А. На шляху до громадянського суспільства. – Львів, 2002. – 276 с.
19. Кретов Б.И. Политологическая теория лидерства // Социально-гуманитарные знания. – 2000. – № 2. – С. 84-101.
20. Кретов Б.И. Типология лидерства // Социально-гуманитарные знания. – 2000. – № 3. С. 73-79.
21. Купцов А. Выборы в Украине в контексте теории и практики политического маркетинга // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2003. – №1. – С. 125-133.
22. Матусевич В. Політична культура: теоретико-методологічні проблеми дослідження // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – №№ 4-5. С. 5-20.
23. Мачкув Е. Преобразование коммунистического тоталитаризма и посткоммунистическая системная трансформация: проблемы, концепции, периодизация // Полис. – 2000. – № 4. – С. 38-59.
24. Михельс Р. Социология политических партий // Диалог. – 1990. – №№ 3, 5, 7, 9.
25. Паніна Н. Структура чинників політичного успіху як показник політичної спрямованості розвитку електоральної системи // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – №4. – С. 39-62
26. Політичні партії як суб'єкт формування політико-управлінської еліти в умовах політичної модернізації : Навч. посіб. / [ред. кол. : Е.А. Афонін (голова), Ю.С. Ганжуров, В.В. Лісничий, О.В. Радченко]. — К. : Парламентське вид-во, 2008. — 416 с
27. Поліщук І. О. Еволюція культури політичних виборів в Україні: Монографія.— Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. — 352 с.
28. Потульницький В. Історія української політології. – К., 1992. – 232 с.
29. Резнік О. Політична самоідентифікація особистості за умов становлення громадянського суспільства. – К., 2003. – 101 с.
30. Ротар Н. Ю. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: [моногр.] / Н. Ю. Ротар. – Чернівці : Рута, 2007. – 472 с.
31. Рудницька Т. Етнос: нація: спроба понятійно-термінологічного розмежування // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – № 3. – С. 17-30.
32. Сартори Дж. Вертикальная демократия // Полис. – 1993. – № 2. – С. 80-89.
33. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : моногр. / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — К., 2013. – 220 с.

34. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Под общ.ред. В.С.Бакирова, Н.И.Сазонова. –Харьков, 2005. – 434 с.
35. Степаненко В. Соціологічна концепція громадянського суспільства в пострадянському контексті // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2000. – № 3. – С. 5-20.
36. Третяк О. А. Публічна сфера політики демократичного суспільства: теоретико-концептуальні засади і напрямки структурної еволюції : [моногр.]. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2012. – 376 с.
37. Туленков М.В. Політичне управління в сучасному суспільстві: моногр. / М.В. Туленков, Ю.Ж. Шайгородський. – К. : Центр соціальних комунікацій, 2011. – 218 с.
38. Феномен нації: основи життєдіяльності / За ред. Б.Попова. – К., 1998. – 262 с.
39. Херманн М. Дж. Стили лидерства в формировании внешней политики // Полис. – 1991. – № 1. С. 91-98.
40. Щедрова Г.П. Громадянське суспільство та політична культура: теоретичний і прикладний аспекти : Монографія. – Луганськ : Вид-во «Елтон-2», 2009. — 308 с.
41. Щедрова Г.П., Щедров С.П. Формування політичної конкуренції еліт в сучасній Україні : монографія. – Луганськ : Елтон-2, 2013. – 303 с